

32.4.2

18a → 19a (משנה ה) 18a

1. ואם מבן ששים שנה ומעלה אם זכר והיה ערפך תמשה עשר שקל ולנקבה עשרה שקלים: ויקרא כו, ז
2. שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיתכם כי כל אכל חמץ ונכרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד יום השבעי: שמות יב, טו
3. ואם פרוח תפרח הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל עור הנגע מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן: ויקרא ג, יב
4. בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצת עד יום האחד ועשרים לחדש בערב: שמות יב, יח
5. ואם מבן חמש שנים ועד בן עשרים שנה... ואם מבן חדש ועד בן חמש שנים...: ויקרא כוה-ו
6. פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם: במדבר ג, טו
7. (ופדויו מבן חדש תפדה בערפך כסף חמשת שקלים בשקל הקדש עשרים גרה הוא: במדבר יח, טז)
8. ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעלה ובן יונה או תר לחטאת אל פתח אהל מועד אל הכהן: ויקרא יב, ו
9. ואיש כי ימכר בית מושב עיר חומה והיתה גאלתו עד תם שנת ממכרו? מים תהיה גאלתו: ויקרא כה, כט
10. במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שני תבואת ימכר לך: ויקרא כה, טו
11. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשבעת יצא להפשי חנם: שמות כא, ב

- I ה משנה ה: definition of “years” for ערכין – once those years are complete
- a 30th day: if child is 30 days old, considered less than 30
- b 5th year, 20th year: considered below 5, below 20
- i per: ומעלה שנה ומעלה (v. 1) – model for all, must be 60 full years or older (and 20, and 5 – and 30 full days)
- ii challenge: in case of 60, delaying start of “post-60” ערך is a חומרא; this is not true in other 3 cases
- iii answer: שנה::שנה (v. 1 and rest of ערכין); just as שנה is after reaching 60 full years, so too in other ages
- 1 note: must be מופנה, else we could challenge as is challenged in משנה ה
- c dissent: ר”א – in all cases, must be 1 month and a day beyond that year (e.g. 20 years, 1 month and a day)
- i source: למעלה::למעלה (ערכין) against either v. 6 or v. 7) – must be 1 day beyond 30
- 1 challenge: if so, make it only 1 day older – why 1 full month beyond the birthday?
- 2 answer: if that’s all we require, no purpose in גז”ש
- II Attribution: משנה seems contra רבי, whose position is that “עד” is inclusive (→beginning of 60th year should be “post-ששים”)
- a per: ברייתא interpreting v. 2
- i ת”ק. we may have thought that איסור חמץ doesn’t apply on 1st or 7th day, just as “עד” (v. 3) is non-inclusive
- 1 note: ראשו does not include head; רגליו does not include feet
- (a) reason: either because סימני ראש are distinct from הגוף; צרעת הגוף;
- (b) or: because of הכהן עיני הכהן (v. 3) - can’t see under hair or between toes
- 2 therefore: v. 4 explicates that איסור חמץ applies through 21st (7th day)
- ii דבני v. 4 not needed; ראשון (v. 2) includes 1st day; שביעי (ibid) includes 7th day
- b block: רבי could agree with our משנה; in ערכין, the texts are equivocal:
- i equivocalism: v. 5 pits 20 years at both points of cross-point → unclear if 5th year is lower or higher ערך
- III א: definition of “years” for קדשים, עבד עברי, בתני ערי חומה, קדשים, “son and daughter” - from day to day
- a קדשים: for instance, has 12 months from its own birth to be considered שנה – not per calendar year
- i source: v. 8 – בן שנתו – its own year
- b בתי ערי חומה: “year” during which a house may be bought back by original owner
- i source: v. 9 – ממכרו – its own sale
- c שדה אחוזה: 2 years during which seller may not force buyer to sell back
- i source: v. 10 - could have 3 crops in two years – only possible if years aren’t מנין עולם
- d עבד עברי: after 6 “years” he must be freed
- i source: v. 11, Midrashically interpreted as יעבוד בשביעית, which could only happen if his years are “subjective”
- e “son and daughter”: רב – for ערכין (ages); רב יוסף – for משניות in פרק יוצא דופן (stages of development)
- i question (רב יוסף to אב”י): is this a dispute?
- ii answer: no dispute; each giving examples of application of בן ובבת
- 1 support: רב himself ruled, in re: פרק יוצא דופן, that all of those ages are subjective years
- iii question: why did רב suggest that ערכין was the meaning of בן ובת, instead of the stages-ages?
- 1 answer: it fits the rest of the ברייתא, as all of them are ages which are explicit in the תורה
- 2 רב יוסף would answer – if so, why state שבבן ושבת? should have stated שבבן ושבת (per כז ויקרא)
- iv tangent: why does female’s ערך go down to 1/3 its greatest value after 60 yrs, and male’s goes down more (50→15)?
- 1 answer (חזקיה): per aphorism: if an old man is in the house, he is a burden; an old woman, there is a treasure